

Ezt ráterítik az illető karimájára, óvatosan rásimítják a fejére, apró ráncokra hajtogatva. Majd alul rövidebbre, felül kb. a fejtető közepéig hagyva, formára vágják. A hajtasókat néhány öltéssel rögzítik, szélét vékonyan fehér gyolccsal beszegik.

3. Amikor ez készen van, ráfektetik a háromszögére elvágott selyemkendőt (kontykendőt). Ügyelnek arra, hogy a kendő legszebb virágai a karima közepére kerüljenek. A kendő rövidebb sarkát egy kicsit meghagyják, ez lesz a konty sarka. A hosszú sarkokat szépen ráhajtogatják a karimára, néhány fércöltéssel rögzítik. A konty felső szélénél is behajtják a kendőt, hozzávarrják a hólyagpapírhoz. Az így elkészült konty széléhez díszítésképpen fehér, „riselines” csipkét öltenek.

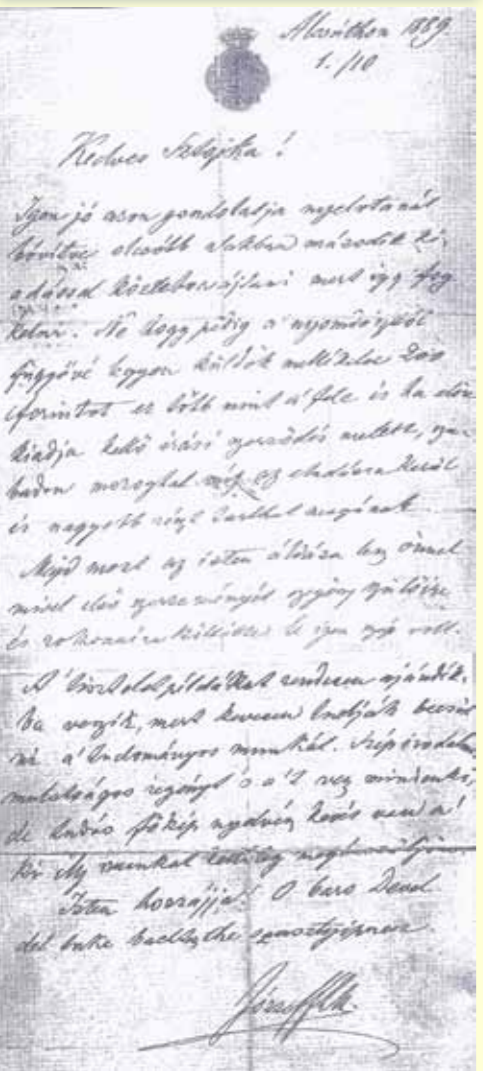
A fiatal asszonyok hétköznap egyszerűbb, ünnepeken szebb, cifrább kontyot viselnek. Az idősebbeknek sötétebb, kevésbé cifra volt a kontyuk. Egyes asszonyok fehér gyolcsból készült fécetöt viseltek. Ez nyáron nem volt olyan meleg és olcsóbb is volt. Régen a fiatal



asszonyok ünnepnapokon, táncos mulatságokon „aranycsipkét” hordtak. Fekete selyemből készült, felső felére apró, virágokat hímeztek, a hátsó részét arany zsinórral díszítették. Ez szögletes volt, kemény papírral tették stabilá. Szélére szintén arany zsinórral díszített szalagot kötöttek. Ehhez a fajta kontyhoz, a szoknya aljáig érő, gyöngysorhoz fűzött, hosszú szalag illett.

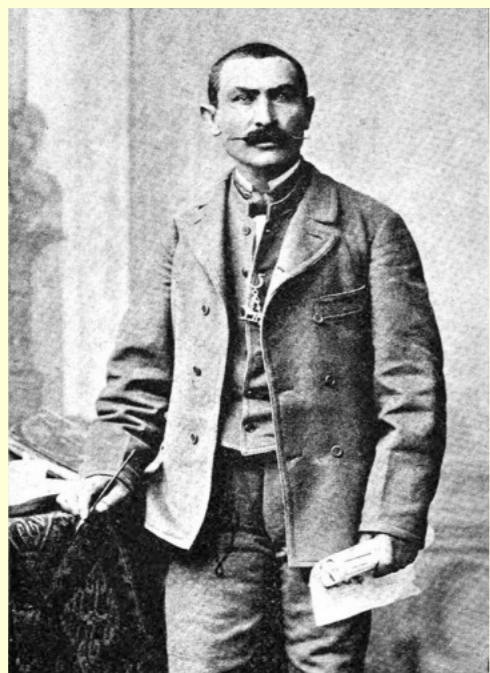
Samu Sándorné
- folytatjuk -

Az uszódi roma irodalmár



közösséggel, amikor 2015-ben csoportos látogatáson vettünk részt Budapesten az intézményben. Elküldte József főherceg Nagyidai Sztojka Ferencnek 1889-ben Uszódra írt levelének másolatát, valamint Sztojka egyik Uszódról a főhercegnek 1890-ben írt levelének átiratát is. Nagyidai Sztojka Ferenc Kanas Jánosné (Szőnyi Ilona) felmenője volt.

Nagyidai Sztojka Ferenc Uszód,
1855. III. 12. - ?.



Szótárkészítő, költő, műfordító. Sztojka József és Kozák Borbála sátoros cigány fia. Szülei 1849-ben hagytak fel a vándorélettel, s telepedtek le az akkor Pest-Pilis-Solt vármegyéhez (ma Bács-kiskun megyéhez tartozó) Uszódra. Középiskolát és 1875-től katonaiskolát végzett jó eredménnyel. Bosznia okkupációja idején a 38. gyalogezredben szolgált, mint harmadéves altiszt. A hadjárat alatt összegyűjtött verseit Gradasaczbán, az akkori lapok közölték. Később a Fővárosi Lapokban is megjelentek költeményei. Kivételes nyelvtelenség volt.

Anyanyelvén kívül nyolc nyelven beszélt. Cigány gyökszótárt szerkesztett, amely három fejezetre oszlott. Az első részt a magyar-cigány szótár alkotta, a másodikban a cigány szavak gyakorlásaként imádságok, templomi énekek, elbeszélések és magyar költemények fordításai kaptak helyet. A harmadikba Nagyidai Sztojka eredeti költeményei kerültek magyar illetve cigány nyelven (üdvözlő versek, népdalok és egy elbeszélő költemény). Cigány közmondásokat is gyűjtött, s azokat is közreadta. Élete utolsó harmadában kis földbirtokon gazdálkodott, lókereskedő volt. Több levelét és alkalmi költeményét Soós István tette közzé „József főherceg cigány levelezése” (Romológiai Kutatóintézet – Szekszárd, 2000.) és Rézműves Melinda „Cigány levelek” (Fővárosi Önkormányzat Cigány Ház – Bp. 2005.) című munkájában. A párizsi INALCO Egyetem Rromani Filológiai Szekciója 2007-ben Un dictionnaire romani oublie (Egy elfelejtett rromani szótár) címmel újra kiadta a bővített, 1890-es szótárát.

Főbb művei: Ő császári és magyar királyi fensége József főherceg magyar és cigány nyelvű gyökszótára. Románé aláírva. Iskolai és utazási használatra 1886., bővített kiadás: Paks, 1890.; A cigányok vándorlása (228 soros elbeszélő költemény) 1890.; Cigány lakodalom (történelmi drámai vígjáték két felvonásban) 1890.; Cigányvár (történelmi dráma két felvonásban) 1890.

József főherceg a cigányságot szerette volna a korabeli magyar társadalom színvonalára és egyenjogú állampolgárává emelni. Amellett, hogy a cigány nyelv megőrzésén fáradozott, igyekezett a cigányság folklóráját is behatóbban megismerni. Szívesen tartózkodott a cigánytelepeken vagy vándorcigányok között. Anyagilag is igyekezett támogatni a romákat, Nagyidai Sztojka Ferenc cigány szótárához is rengeteg pénzt adományozott.

Forrás:
Hegedűs Sándor:
Cigány irodalmi lexikon
Konsept-H Kiadó 2001.

következő számban: Sztojka főhercegnek írt levele



A Duna egyik nagy kanyarulatában fekvő Uszód vidékét **Jókai Mór** is megörökítette egyik novellájában:

„... Paks alatt nyoma sincs már annak a híres várnak, melyet I. Lajos királyunk adományozott Apostagi Zemplén vitéznek, ki a tatárok elleni harcában életét mentette meg, sem annak az apátságának, melynek alapító levele a Vatikán levéltárában őriztetik. Vár és kolostor fölött a vízfogók nádsövényei láthatók manapság. Kerülik a veszedelmes helyet a hajósok. Szent-Benedek és Uszód határában két nagy domb van. Várak voltak. A Duna ledöntötte őket, betakarta iszappal. A két falu házai cölöpökre vannak építve. A Duna minden évben végigsöpör rajtuk. Olyankor arra a két dombra menekülnek, s onnan kiabálnak egymáshoz kötekedve: -Úsztok uszódiai! Buktok benedekiek! ...”

Uszód történetéből

Írásos feljegyzések 1759. évtől Sallai Benjámin lévita munkájának köszönhetően megtalálhatóak református egyházközségünk irattárában. Sallai lévita nem csupán lejegyeztet, de kutató munkát is végzett nagy hasznossággal.

Ennek bizonyítéka az általa összeállított Protocolum első lapján leírt és olvasható sorokban a következő:

„Az Uszodi Anna Szent Ekleziának Protocoluma, mely szerzetett[...] 1759dik Esztendőben Sallai Benjámin lévitaságában

és kezdődöt belé inatni Simon János Öreg Borságában sok apró csopó hásohbul mely az Helység kadájában találtattak és az Akkori megélemedet már csak az Agyon ülő öregeknek Nagy Cergelynek és Nemes Jánosnak Pap Jánosnak és többeknek szájokhul élő szóval hallván melyeket pertraditiones s mind pedig magok életehben ezeket emén és tudván vettének bona fide örökemlékezethnek okáért az élőknek minden religio-va való tehintet nélkül felhagytanak.”

Az egyházközség korábbi lelkipásztorai nevét is az ő tudósítása alapján ismerjük, illetve a tény, mely szerint az uszódi reformátusoknak már Buda bevétele előtt volt prédikátoruk. Nagy dolog volt ez már akkor is, mert ez azt jelentette, hogy megerősödött és önálló közösség volt már akkor is az uszódi, hiszen önállóan tartott magának lelkipásztort. Ez valóban nem volt már akkor sem általános jelenség.

A legelső a prédikátorok sorában Börvei György, aki 1682-1686-ig szolgált az eklézsiában. Miután ő „más helységbe önként költözött”, Halászi György prédikátor vette át a szolgálatot, csupán 2 évre. Újabb 2 év Inczédi István prédikátorságával telt el. Az elkövetkező években is a lelkipásztorok rövid ideig maradtak, mert vagy kényszerítő okok, vagy önként való elhívás miatt, de tovább költöztek. A feljegyzések alapján azonban bátran állíthatjuk, hogy mindnyájan erősítették szolgálatuk ideje alatt a református közösséget. A kis uszódi közösség épp' hogy megerősödött, újabb viharos esztendők következtek,

AZ USZÓDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

A kezdetek

Az uszódi katolikus közösség 1870. október 11-ig a dunaszentbenedeki plébániához mint anyaközösséghez tartozott. A korabeli feljegyzések szerint (Évkönyv 1870) a csekély számú katolikus közösség ez idő előtt hatvan évvel – az ifjúság katolikus szellemben való nevelésére – már iskolával bírt. Az iskolát és a tanítót a kalocsai főképtalan mint kegyúr (patrónus) segítette fenntartani. Az iskola első tanítója Kiss János kántor volt. Mintegy 10-12 tanoncra volt kezdetben, s számuk évről évre szaporodott. A plébánia alapításának évében az iskolát már havon gyermek látogatta (fiúk és lányok), s akkori tanítója a már 25 éve hivatalban levő Sznopek István volt. Az iskola gondnoka pedig a község egy érdemes lakosa: Takács Pál. Van ezenkívül két temetőnk: egy benn a faluban, mely ez idő tájt már megtelt, de árvíz idején továbbra is temetkezési helyül szolgált, mert a falutól északra levő, szintén félig már betemetett új temetőnél magasabban fekvődt. Az új temetőben van egy nagy kőkereszt, melyet Cszmadia József készítettett.

A templomépítés

A kalocsai főképtalannak már 1848-ban szándéka volt Uszódra templomot építeni,

de a forradalom és az azt követő mozgalmas idők miatt csak 1868-ban érkezett el erre az idő. A főképtalan jóakarátát és áldozatkészségét ekkor leginkább egy istenfélő házaspárnak, Cszmadia Józsefnek és Nagy Lidiának a templom építésére szánt fényes adománya (5000 Ft) alapozta meg. Hálával emlékezünk Kurka Károly főköltői plébánosra is, akinek buzdítására a házaspár e nemes lelkű döntését meghozta. Erre föl, mint-egy jutalomképpen a kalocsai főképtalan azonnal elhatározta az uszódi templom építését, s Koczka Nándorral, egy neves hazai építésszel készítette el a terveket. Az építkezés Schindler Károly vezetésével alatt még ebben az évben megkezdődött. A templom alaptöltésének több ezer kocsiara menő földjét a szomszédos falvak (Foktó, Géderlak, Dunaszentbenedek) lakosai a helybeliekkel vetélkedve segítettek összehordani. A kis közösség erejét felülmúló munkára való tekintettel a főképtalan a közmunkát napszámok fogadásával támogatta. Három év múlva már el is készült a templom, „és pedig oly csinos alakban, oly izléses modorban, hogy főgyházmegyénk külső és belső csinra különbet kevestend felmutatni.”

Kéri Benedek, Atanáz atya,
plébániai adminisztrátor
- folytatjuk -

Matricula Baptisatorum Parochialis Ecclesiae Uszod						Archi-Dioecesis Colocensis, Anno 1870 et 71			
BAPTISATI									
Annus et Dies mensis	Colati	Nomen	Sexus	legit. illag	Nomen Patris, matris, Oculis et Religio	Locus Domicilii	Nomen Patris, matris, Oculis et Religio	Nomen Baptisati	Observationes
1870	5	Franciscus	mas.	leg.	Johannes Kertész	Uszod	Johannes Vigh	Johannes	metum est 1870
1	5	Anna	fo.	leg.	Anna Kertész	231	Johannes Kertész	Johannes	1870
1870	11	Elisabetha	fo.	leg.	Michael Holompár	Uszod	Michael Holompár	Michael	lingua mag.
1	11	Anna	fo.	leg.	Anna Holompár	Uszod	Anna Holompár	Anna	lingua mag.

Az uszódi katolikus plébánia első kereszteleési bejegyzései (Horváth Imre plébános által)

KÖVETKEZŐ SZÁM: 2017. JÚLIUS

KÉSZÜLT

IMPRESSZUM

USZÓD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT MEGBIZÁSÁBÓL
6332 USZÓD ÁRPÁD U. 9.

FELELŐS KIADÓ, FELELŐS SZERKESZTŐ
BEDI GYULA

2017/2

MÁJUS



újabb nehézségek, melyek hitükben is nagy harcot jelentettek: a megmaradás vagy az elmúlás volt a tét.

A Rákóczi-féle szabadságharc mindent megváltoztatott, az uszódiaknak nem volt többé lehetőségük a lakóhelyükön és gyülekezetükben való maradásra. A Sallai-féle Írásban így olvashatunk: „a kurucz világ kezdetén bujdosásunkban...[...] ki hogy széylel az országban eloszlottunk...”

Szabóné Kovács Teodóra Krisztina - folytatjuk

Ünnepkörök Uszódon

Áldozócsütörtök

A keresztény egyház legősibb ünnepei között tartjuk számon a Mennybemenetel napját, habár a kezdeti századokban különböző napokon emlékeztek meg a feltámadott Krisztus mennybemeneteléről a Húsvét és Pünkösöd közötti időszakban. Az áldozócsütörtök elnevezés magyar szóalkotás, amit mi, a mai napig használunk. A névadás eredete egy 13. századi szabályozásra megy vissza, hiszen a IV. lateráni zsinat (1215) elrendelte, hogy minden kereszténynek évente legalább egyszer, a húsvéti időben kell gyónnia és úrvacsorát vennie. Ennek a „húsvéti áldozásnak” a végnapja a 20. század elejéig a római katolikus egyházban a Húsvét utáni negyvenedik nap, azaz áldozócsütörtök volt. Érdekesebb, hogy számos református gyülekezetben a 19. század második felétől a korábbi nagypéntek és Húsvét helyett Áldozócsütörtök és Pünkösöd lett a konfirmáció vizsga és az első úrvacsoravétel időpontja.



Uszódon a reformátusok körében Pünkösöd előtt 10 nappal volt szokás ünnepelni Áldozócsütörtököt, vagyis a konfirmáció ünnepét. Erre az alkalomra leginkább a 14 év körüli lányok és legények készültek nagy izgalommal. Minden kultúrában jellemző volt, hogy a felnövekvő ifjakat valamely beavatási szertartással fogadta nagykorú tagjaivá a közösség. A keresztény egyházakban is meg volt ennek

a hagyománya. A katolikus egyházban ez két lépésben történt: az elsőáldozással és a bérmálással. A református egyházakban ennek gyakorlata a konfirmáció, melynek alkalmával a fiatalok vallást tettek keresztény református hitükről. Az ezt megelőző hónapokban ún. Kátéra jártak, ahol a „vizsgára” közösen készültek fel a fiatalok a lelkész tanításai által. A konfirmáció alkalmával minden konfirmandusnak meg kellett felelnie egy-két lelkész által feltett kérdésre a gyülekezet előtt. Egyesével került sor mindenkire, először a lányok, majd utánuk a fiúk válaszoltak. A fiatalok mindvégig az Úrasztala körül álltak. Erre az alkalomra a lányok talpig fehérbe, a fiúk pedig feketébe öltöztek.

ünnepét, s a templomban e napon vették fel a frissen konfirmáltak első úrvacsorájukat. A lányok ekkor már beülhettek a nagylányok közé a padsorba, a fiúk pedig a legények közé a karzatba. Az igehirdetés után őket szólította legelőször a lelkész, mire ők körülállták az Úrasztalát, s így vették fel az első úrvacsorát. Először mindenki kapott egy-egy falat kenyeret, majd végül bort ittak a kehelyből. Ezután helyüket elfoglalva nézhették végig a gyülekezeti tagok úrvacsora vételét. Uszódon ezzel kapcsolatban fontos szokás alakult ki, ami a mai napig is él. Ez pedig a következő: amíg a presbiterek, férfiak, legények veszik fel az úrvacsorát, addig az asszonyok, lányok helyükön ülnek és éne-



kelve várakoznak. Ha azonban családtag vagy közeli rokon ér az Úrasztalához, akkor annak tiszteletére a hozzátartozó lány vagy asszony a helyén maradva feláll, s állva marad mindaddig, amíg a megtisztelt személy le nem ül. Ez ugyanígy történt a férfiak részéről is. Az úrvacsora befejeztével ért véget a templomi ünnepség, azonban csak erre a napra, másnap ugyanis délelőtt 10 órakor ismét elmentek a templomba. A Pünkösöd tehát olyan ünnepnek számított, amely a fiatalok későbbi életét is meghatározta, ugyanis csak a konfirmáció megléte után köthettek házasságot, s keresztelheték meg később született gyermekeiket. Ezzel a tavasz ünnepei lezárultak.

Filus Angelika Erzsébet - folytatjuk

Paraszi munkák

Szappanfőzés



A régi világban semmi nem mehetett veszendőbe. Éven által összegyűjtötték az olyan hasz-

nált zsírokat, amivel már nem főztek, nem sütöttek. Ezzel bezsírozták liba, kacsza töméskor a kukoricát. De még mindig maradt a pincében lévő edényben. Aztán jött a disznóvágás, amikor ismét került ebbe a zsíros fazékba, pl. a háj kisütése után visszamaradt morzsalék, a bérlől leszedett zsírnak való kisütése után visszamaradt rész is odakerült. A Dunán járó hajósoktól vették a lúgkővet, hisz az elengedhetetlen volt minden háznál. Mellesleg a mosakodáshoz használt szagos, színes szappant is azoktól lehetett beszerezni. Az összegyűjtött zsírokat bográcsba tették, raktak rá a lúgkőből, majd elkezdték főzni. Az anyag addig főtt, míg kocsonyássá vált. Minden háznál volt deszkából összeüjtött négyszögletes keret. Ezt a kamra földjére leterített „hamvasra” helyezték, s ebbe belemerték a sárgás, fehéres szappan kocsonyát. A bogrács alján visszamaradt anyag szürkébb volt, azt egy rosszabb edényben tárolták a

pincében. Ezt majd a sötét anyagok mosásánál használták, vagy a konyharuhák tisztításánál. A kamrában lévő szappan megdermedt, a keretet levették róla. Ekkor még puha volt. Majd madzaggal a táblát vízszintesen elvágták. Nagy késsel kockákra darabolták. Úgy tartották, hogy a kamrában dermedő szappan szagától a bogarak is elmenekültek, tehát tisztító hatása volt. Ezután a padlásra került száradni a gerendára. Sok évig elállt. Ha a külseje beporosodott, azt ledörögölték róla, s akár tíz évig, vagy tovább is lehetett használni. De szappant nem csak télen főztek a parasztasszonyok, hanem akkor is, ha egy állat elpusztult. Ha kint a kondában megharapdálták egymást a disznók, s abba valamelyik behalt, esetleg csak látták, hogy nem lehet már megmenteni, levágták. A szőre miatt megperzselték a gazda, aztán feldarabolta, csontostul a bográcsba tették a lúgkővel együtt. Ennek a kifőzése jóval tovább

tartott, de az eredmény ugyan az lett. A bogrács alján ott maradt megint a szürkés anyag, abban a csontok is. Azokat eltávolították, majd tovább ugyan úgy jártak el, mint a fentebb leírtaknál. Nagy érték volt a szappan!

A szegényebb asszonyok egy-egy darab szappanért is elmentek kisebb munkákra.

Mosás a régi időkben

Régen a ruhanemű férfiaknak a fehér bő gatyra, fehér ing, asszonyoknak a fehér pendely, fehér ing, bizony hamar elpiszkolódtott főleg a nyári időben, munkák közben. Mosni viszont nem lehetett minden héten ezeket, hisz az nagy munka lett volna, sok időt kellett rászánni. Ezt a földmunkák közben nem engedhették meg az asszonyok maguknak. Így, volt a kamrákban felkötve egy rúd, amire ezeket a szennyes ruhákat fel rakták, mosásig sem bűdösödtek be. De a színes ruhákat sem moshatták gyakran, így ezek is egy másik rúdon várták a sorukat. A mosás nyáron otthon kezdődött, majd a Dunán folytatódott. Télen minden otthon zajlott. Legelőször nagy bográcsokban vizet melegítettek. Kivitték mosószék lábakra a sorukat. Ebben a meleg vízbe mártva átszappanozták a házi szappannal a fehér ruhák szennyesebb részét, megdörögölték. Ezeket a fából készült lúgzóba, felrázva belerakták szépen sorban, egymás tetejére. A bográcsban forró vízbe ekkor szappant daraboltak és lúgkővet tettek. Ezt a dunai hajósoktól szereztek be. De főztek otthon is hamulúgot. A fehér ruhák tetejére hamvast, ritkán szótt vásznat terítettek. Erre merték rá a lúgos vizet. Ebben áztak, párolódtak a fehér vászon, ruhaneműk. Bizonyos idő elteltével a vizet leengedték, újra forralták, újra a ruhákra merték. Ezt egy nap háromszor is ismételték. Ezután a ruhákat kicsavarták, ruhás kosárba hajtogatták. Ha volt otthon fogat, rápakolták a kosarakat, mosószékeket, súlykolófacat, /súkokat/, s indultak a Dunára mosni. Ahol nagyobb gazdaság, több családtag, béres is volt, ott mosóasszonyokat is fogadtak. Ha ez nem így volt, a gazdasszony a lányaival felpakolt a



Fotó: Bedi Gyula 2012

tragacsra, s letolták a mosnivalót. Ott a sekélyebb vízbe berakták a mosószékeket, feltűrték a szoknyaikat, s kezdődött a mosás. A ruhát megmártották a Dunában, feltették a székre, szappanozták, s a súkkal verték. Megint mártották, ütötték, s így tovább, míg a ruhából a fellazított piszok a lúggal, szappannal együtt ki nem öblítődött. A tiszta ruhát szépen behajtogatták a ruháskosárba. Este lett, mire végeztek.

Otthon teregettek. Ez a munka két napot is igénybe vett. És ez még csak a fehérek mosása volt! Utána a színesek mosásánál a lúgozás kimaradt, viszont a pincében lévő edényből sok szürke kocsonyás anyagot / szappanfőzésnél a bogrács alján maradt vissza/ kellett eldörögölni, mire a ruhák tiszták lettek. Uszódon, amikor elkészült az artézi kút, az állandóan folyt. Ezzel töltötték fel a most is



Fotó: Bedi Gyula 2012

Népvisélet Uszódon

Az 1940-es évektől megváltozott az esküvői viselet Uszódon. A menyasszony ruhája egyre világosodott. Kezdetben csak a rékli lett vilá-



gosabb, a szoknya színes. Az 50-es években a menyasszonyok már fehérbe öltöztek. Fehér nehézselyem vagy vékony „selyempaplan” szoknyát húztak, fehér kötöt kötöttek. Szoknyájuk láb közepig, térdig rövidült. Réklijük a szoknya anyagából készült, pruszlikot az ünnepi viselethez nem húztak. Nyakukba kétsoros gyöngyöt kötöttek, hátul rövid masnival. Hajukat, mint a lányok, befonták, hajtűkkel kontyba tűzték. Fejükre felkerült a gyöngyös koszorú. Már fátyolt is viseltek, amely legtöbbször a szoknya aljáig ért. Megjelent a menyasszonyi csokor is. Művirágból, ritkán élő virágból készült. Harisnyájuk fehér, vagy drapp színű, hozzá évszaknak megfelelően fehér cipő, vagy szandál illett. A vőlegény ruhája már nem a csizmás, meleginges viselet, hanem öltönyös, amelyet úgy varrattak. Símó Lajosné, Herczeg Erzsébet még ma is örzi a szülei esküvői jelvényeit tartalmazó kis szekrénykét otthonában.

A menyasszony a menyecsketáncig viselte a lányokra jellemző hajukból feltűzött kontyot. Ekkor a közeli rokonok átöltöztették, fejét selyemkendővel „kikötötték” (hátrakötötték).

Ettől kezdve már az asszonyok hólyagpapírból és selyemkendőből készült úgynevezett „hólyagkontyot” hordtak. Mindig volt egy két ügyeskező asszony, aki a falubieknek szép és főleg jóállású kontyokat tudott készíteni. Régen Kiss Józsefné, napjainkban Kun Gáborné, Holló Mátyásné mesterei még ennek a szép hagyománynak. Ezeket a kontyokat az aszo-



nyok hajcsattal tűzték, tűzik a fejükre és erre kötik fel kendőjüket.

A kontykészítés menete:

1. Karima készítés: Kemény, vastag papírból, 4-5 cm-es darabot kör alakban néhány öltéssel össze kell varrni. Ezt az illető hajkontya köré kell tenni.
2. Erre kerül fel a „hólyagpapír”, ami fehér, pergamenszerű, áttetsző. Ma már ilyet talán nem is lehet kapni, de az asszonyok találékonyak, helyette pauszpapírt használnak.

meglévő beton itatót is. Ekkor már az asszonyok a lúgozás után odajártak mosni. Oda kellett egy tiszta lúgzót is vinni, amibe a tiszta artézi víz folyt, s abba mártogatták súkolás közben a ruhákat.

A Dunán csak akkor teregettek már a bokrokra, kövekre, amikor nem szükségből vitték le mosnivalót, hanem nyáron lementek a gyerek miatt fürödni. Egy asszony akkor sem lehetett télen.

Miközben hűsölt is, meg a gyerekekre is figyelt, addig ki is mosta a heti szennyeset. De ez már nem vászon nemű volt! Nem volt előtte lúgozás! Ekkor már csak a száraz ruhát vitték, szappannal mosták. Már könnyebben mosható anyagokból voltak a ruhák.

Vörös Zoltánné - folytatjuk